

Monicagatessa häntä heilutti koiraa – mutta mikä häntä?

ERKKI KARVONEN

Valkoisen Talon lehdistösihteeri Mike McCurry astui (21.1.1998) kuumana käyvän lehdistön eteen mukanaan lakimiesten huolellisesti sorvaama tiedote, jossa kiellettiin presidentti Clintonin ja erään Monica Lewinskyn välillä olleen minkäänlaista “sopimatonta” (improper) suhdetta. McCurry ei selvinnyt helpolla. Kysymysten myrsky alkoi välittömästi: “Mitä Clinton oikein tarkoittaa ‘sopimattomalla?’”, “Tarkoittaako se, että seksisuhdetta ei ollut”, “Miksi tiedotteessa ei käytetty sanaa seksuaalinen?” jne.

Vuosi alkoi monicagatella ja myös jatkui samoissa merkeissä. Syyskuussa päästettiin julkisuuteen, kenen tahansa Internetissä selattavaksi, erikoissyöttäjä Kenneth Starrin raportti, joka paljasti presidentilliset seksikohaukset kaikessa raadollisuudessaan. Clinton joutui myöntämään suhteen ja käytännössä hän myönsi myös valehdelleensa asiasta.

Joulukuussa Clintonin oli määrä joutua valtakunnanoikeuteen valehtelemisesta ja oikeuden estämisestä. Kuinka ollakaan, juuri kun istunnon piti alkaa, Clinton käynnistikin sodan Irakia vastaan! Juuri niin kuin elokuva “Wag the Dog” eli Häntä heiluttaa koiraa (ohj. Barry Levinson, 1997) oli ennustanut. Elokuussa presidentti ei voi pitää näppejään erossa partiotyttösestä ja seuranneen skandaalin vaintaakseen hänen esikuntansa turvautui ulkopuolisen poliittisen konsultin eli “imagonrakentajan” apuun. Konsultti keksikin sodan Albaniaa vastaan, joka ohjasi yleisön huomion pois skandaalista.

• • •

Wag the Dog -elokuvassa koira ei heiluta häntää, vaan häntä koiraa. Presidentti itse ei enää johda toimintaa, vaan propaganda- ja pr-koneisto ottaa vallan hallitakseen julkisuutta mielensä mukaan. Koko sotaa Albaniaa vastaan ei käydäkään todellisuudessa, vaan kaikki lavastetaan ja tuotetaan digitaalisesti studiossa. Koko sota oli siis epätodellisuutta, pelkkää näytelmää, kuten “The image” -kirjan (1962) kirjoittaja Daniel Boorstin aikoinaan “pseudotapahtumia” ja imagoja luonnehti.

tuottaa hallitukselle sinua painavina
Menoja ei saatane lähimainostissa pienem-
miksi Clintonin väitöskirjoittajien Salli Ni-
msien (joka viime kesänä asettamassa tavonetta
käyvä uudeksi lainat tarpeen painamien ta-

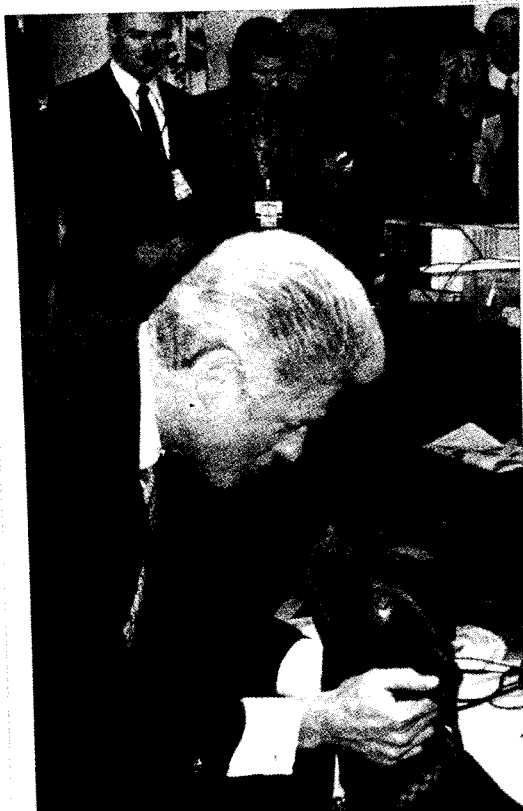
metumaan puuttamaan ratkaisua. Niimistön on-
kaan tekemistä ei valmistella mutta
sääntöjen tekemisestä ei ei estä

2002. Vime vuoden työt
aste oli tilastokeskuksen
14,5 prosenttia

Sivu A 7

Siv

Clintonin seksiskandaali saattaa johtaa syytteeseen

Presidentin
epäillään
painostaneen
alaistaan
vaikenemaan

LAURA PIKONI

WASHINGTON. Syyttäjä K.
neth Starr sanoi torstaina, et-
hän lukee syyteot epäilys-
tän presidenttia Bill Clintonin
vastaan mahdollisesta
päästä.

Starr pyysi torstaina Valko-
talon luovuttamaan kaiken tiedon
tutkimukseen, joka koskee Clintonin
suhdetta 24-vuotiaaseen
kaimen talon emmeen toimittajan
Monica Lewinskyyn.

Clintonin suhteesta Lewinskyyn
on parhaimmillaan presidentin
atantien jättänyt muistaa väk-
skandaliin kyse ei ole Clintonin
syyttömyydestä, vaan siitä, paino-
tiko hän näistä kielämistä
teen vaihtoehdoissa luovuttam-
aan viime marraskuussa.

Syyttäjä jatkaa myös, et-
tuke presidentti vaikutusvalta-
sa järjestelmällä Lewinskyä
työhastattelun sen jälkeen.
tämä ei todellakaan ole hän
ole eihät suhdetta presidentin
Clintonin kieltä uudestaan.
teensa Lewinskyyn torstaina
vakuuttanut, ettei hän ole paino-
mut ketään valehtelevaan.

Väärään valaan painostaminen
on rikos, joka saattaa johtaa
parhaimmillaan presidentin
teeseen asettamiseen ja
omistamiseen.

Todistusaineistoa on tu-
mennessä viisi kuukautta.
Lewinsky kertoi toivovansa
suhdettaan presidentin

Sivu

HELSINGIN SANOMAT 23.1.1998

Mutta on muitakin tapoja ymmärtää "häntä" joka tuota koiraa heiluttaa. Voidaan ajatella, että kyseinen metafora kuvaa yleensäkin tilannetta, jossa sivuosassa ollut tekijä ottaakin vallan ja alkaa esiintyä pääasiana. Kyse voi olla myös siitä, että se minkä piti alisteisena palvella tärkeämpää asiaa, alkaakin määrätä itse tarkoituksena koko kenttää. Asiat riistäytyvät tollullisesta kontrollista ja koneistot alkavat hallita oman logiikkansa mukaisesti ihmisten tahdosta riippumatta.

Negatiivinen poliittinen mainonta on eräs pelin politiikan ilmentymä. Siinähan vastapuolen ehdokkaan tausta pengotaan kaikin käytettävissä olevin tiedustelumenetelmin. Vähänkin epäilyttävää voidaan käyttää hyväksi kielteisessä mainonnassa, kielteisen imagon rakentamisessa. Ehdokkaan

tulisi olla pyhimys tai munkki, voidakseen välttää hyökkäykset. Ehkä tulevaisuuden poliitikot kasvatetaan pienestä pitäen häkissä ja siis elävästä elämästä erossa, jotta ehdokas olisi niin pyhimysmäinen kuin vaaditaan? Sitten he vasta ovatkin elämästä vieraantuneita.

Suhdetoiminnan ammattilaiset varoittavat negatiivisesta mainonnasta. Kun osapuolet aikansa heittävät törkyä toinen toistensa päälle, tulee koko toimiala, tässä tapauksessa politiikka, kokonaisuudessaan saastutetuksi. Ahne lyhyen tähtäimen kilpailuetu kääntyy lopulta koko poliittisen järjestelmän tappioksi. "Slick Willie" Clinton – "häntäheikki", jonka alapäässä oleva uloke näyttää liikuttavan koko miestä – on tarjonnut alusta alkaen

KESKISUOMALAINEN 27.1.1988

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta. Perhe- ja politiikkana, Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

Kanturi, joka on tunnettu Clintonin 1970-luvulta, sekä tv-toimittaja **Harry Thomsson**.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

Hillary ja Bill Clinton saivat vaimonsa Billin seurustelun.

Skandaali vain rengas pitkässä ketjussa

- Valta tekee vanhastakin miehestä nuorten kaunottarien seksuaalisen kaipuun kohteen.
- Mahtavien miesten vetovoima on perua esi-isimmme apinoiden käyttäytymisestä.

Jorma Tuomi Nikkila

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

Clinton ei ole ainoa hurmuri

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

Historia vilisee rakastajattaria

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

... ja nyt, jolloin onnistunut seksi-uhra. Vaikossaan on poliittisissa oloissa erittäin tärkeä Clintonin yhä voimakkain mainonta.

hyvät edellytykset loanheitolle. Tässä toinen merkitys häntä heiluttaa -metaforalle. Mutta miksi amerikkalaiset valitsivat mokoman gigolon presidenttikseen? Äänestäjät eivät tietysti tienneet miehestä kaikkea, mutta muitakin syitä varmasti löytyy.

Nyky-Amerikassa poliitikon on oltava atraktiivinen, kyttävä hurmaamaan ihmiset niin tilaisuuksissa kuin televisiossakin. Televisio painottaa emotionaalisia nonverbaalisia viestejä asiasisällön kustannuksella. Television hallitsemassa kulttuurissa miellyttävyydestä ja hurmauskyvystä tulee menestyksen ehto. Niinpä televisio suosii Clintonin kaltaisia tyyppisiä, jot-

ka kykenevät solmimaan parasosiaalisia ystävyyssuhteita. Kylkiäisenä ihmiset saivat Clintonissa naisia kaatavan hurmurityypin. Al Gore, joka vetoaa enemmän järkeen ja jonka taustoista ei ehkä löytyisi yhtä paljon moittavaa, on monien mielestä kuitenkin “bore-gore”, ikävyyttävä kaveri, jolla ei taida olla asiaa presidentiksi.

Eikö tämä televisiokulttuurinen ilmiö myös ole häntä heiluttaa koira -tapaus? Miellyttävyyden piti olla sivuseikka eikä pääasia kun johtajaa valitaan.

• • •

Mutta poliittinen järjestelmä ei ole ainoa itseriittoisesti toimiva järjestelmä: mediassa on samaa vikaa. Järjestelmän toimintalogiikkaa määrää kilpailu, kuten politiikassakin. Eri viestintäyritysten ja jopa toimittajien kesken vallitsee jatkuva uutiskilpailu. Esimerkiksi Yhdysvalloissa kolme kansallista, mainosrahoitteista televisioyhtiötä kilpailee samoista aiheista ja samasta yleisöstä (asiakkaista).

Jos ollaan kyynisiä, niin kaupallisessa televisiossa ohjelman ainoa tarkoitus on saada iso yleisö, jotta yritys saa rahansa. Tässä on jälleen “häntä heiluttaa koira” -tapaus. Juhlapuheissa mainonta on vain pääasiallista toimintaa tukeva sivuseikka, mutta todellisuudessa tämä sivuseikka määrääkin ohjelmien sisältöjä. Siitä tulee itseisarvo, jota kaikki muu välineenä palvelee.

Kilpailevat mediayhtiöt eivät voi jättää mehevää uutistapausta käsittelemättä vaikka haluaisivatkin. “Jos me emme tee siitä isoa sensaatiota, niin sen tekevät kilpailijat ja korjaavat siitä hyödyn itsellensä”. Kilpailun logiikka alkaa määrätä koko kehitystä, eivätkä suinkaan yksittäiset toimijat. Vastaavaan tapaan toimi aikoinaan suurvaltojen välinen sotilaallisen kilparuustelun kierrekin. Jos kilpaileva mediayritys kerran alkaa tehdä poliitikoista yhä sensaatiomaisempia juttuja ja hankkii siten yleisöä, niin “meidän” on toki tehtävä samoin. Tällä tavoin yhtiöiden on huudettava ja kohistava kilpaa.

Eikö tässäkin ole jonkinmoinen häntä, joka heiluttaa koira? Tiedotusvälineidenhän piti olla olemassa kertoakseen ihmisille tosiasioita maailmasta, eikä kilpailemassa keskenään kovimmin huutamisen ja kärjistämisen taidossa.

Media on nykyään tabloidisoitumassa; laatulehdetkin näyttävät lähestyvän sensaatiohakuista populaarilehtiä. Tabloidisoitumisen kehitystä vie eteenpäin myös uusi Internet-journalismi, joka voi yrittää löytää markkinaraon entistä ronskimmasta tarkistamattomien juorujen julkaisemisesta.

ta. Monicagaten tapauksessa Mats Drudgen ylläpitämä suosittu juorupalsta (www.drudgereport.com) julkaisi sensaation, jota esimerkiksi Newsweek ei halunnut (vielä) julkaista. Webbisivun jutun jälkeen kaikkien muidenkin oli pakko käsitellä asiaa. Internetin webbisivu voi sijaita ulkomailla, ehkä maassa, josta tietojen levittäjä ei ikinä saada vastuuseen tekosistaan.

Median kone ja politiikan kone on vielä kytketty toinen toisiinsa. Kilpailevan puolueen (lyhyen tähtäimen) etuun kuuluu vuotaa kielteisiä tietoja medialle ja median etuun kuuluu repäistä sellaisesta sensaatio. Pitemmällä tähtäimellä koko politiikka tulee liatuksi ja media sensationalisoituu.

Meidät kansalaiset vierotetaan politiikasta, joka saadaan näyttämään eräänlaiselta gladiaattorien keinoja kaihtamattomalta taistelulta, jota meidän on paras katsoa kaukaa katsomosta. Olemme sivustakatsojia omassa yhteiskunnassamme, vaikka demokraattisessa järjestelmässä meidän pitäisi olla mukana päättämässä yhteisistä asioistamme poliittisesti.

Systeemit viittaavat vain itseensä ja pelaavat omaa peliään, kansa jää sivullisen osaan. Järjestelmätkin voivat sairastua tai tulla hulluiksi jauhaen kuin järjettömät automaattit, ihmisistä välittämättä. Ihmiset ovat jo lausuneet tästä vieraantumisen tuomionsa.

Republikaanien loanheiton piti johtaa puolueen suurvoittoon, mutta toisin kävi: kansa ei palkinnut puoluetta äänivyöryllä. Äänekkäin kielteisyden lietsoja puhemies Newt Gingrich joutui eroamaan. Clintonin suosio on ällistyttävän korkealla eli 73 prosentissa, samassa kuin Ronald Reaganilla hänen parhaina aikoinaan. Amerikkalaisista 74 prosenttia puolestaan yhtyi väittämään, että "Washingtonin poliittiset tapahtumat ovat riistäytyneet käsistä". Erikoissyyttäjä Starrin toimintaan tyytyväisiä oli vain 30 prosenttia kansalaisista. Myös median itsensä arvostus on USA:ssa laskenut laskemistaan.

*Erkki Karvonen
YTT, tutkija, Tampereen yliopisto*